

Roden- plantens anker

Planten har brug for en rod til to ting:

- For at stå fast i jorden, så den ikke vælter i blæsten.
- For at hente vand og næring op fra jorden.

Stop tyven

Når vi spiser spiselige rødder, stjæler vi den energi og næring, som planten skulle bruge til næste år. De fleste af de rødder vi spiser kommer fra to-årige planter. Det første år spirer planten fra frø og oplagrer al den næring og energi, den samler fra solen og jorden, i en opsvulmet rod. Året efter har planten en meget større madpakke at starte fra i forhold til et-årige planter, der spirer fra frø. Den to-årige plante kan derfor hurtigt skyde, blomstre og sætte frø.

Rødder du kan spise er rødbeder, gulerødder, pastinakker, persillerod, knoldselleri, radiser, majroer, jordskokker, kålrabi og mange flere.

Bladene og stænglen

Bladene - plantens madfabrik

Planten har blade for at skaffe sig energi til at vokse. Bladene virker som solfangere ved at være flade og brede. Inde i bladene bliver vand og CO₂ lavet om til sukker med hjælp fra solens energi

Spiselige blade

De fleste af de store planteædere på jorden lever af blade, enten fra træer eller græsser. De fleste blade er dog ikke så nemme at fordøje for os mennesker. Men vi har dog fundet ud af at dyrke blade som vores maver kan lide.

Det er spinat, salat, krydderurter, løg, porre, hvidkål, spidskål, rødkål, grønkål og mange andre kål.

Stænglen – plantens rygrad og rørsystem

For at bladene kan samle så meget energi fra solen som muligt, gælder det for planten om at få bladene sendt op over alle de andre planter. Derfor har planter stængler. En stængel eller stammen på et træ skal være stærk og kunne bære vægten af både blade, blomster og frugter. Inde i stænglen sker der en transport mellem de forskellige dele af planten. Fra bladene skal der sendes energi i form af sukker til roden. Og fra roden skal der kunne sendes vand og næring op til bladene.

Stængler der kan spises

Fordi stænglerne skal være så stærke, er de ofte meget seje, og ikke særlig sjove at spise. Men der er alligevel nogle der er saftige og lækre. Det er rabarber, bladselleri. Og det er kålrabi og glaskål, der er opsvulmede stængler. Og kartofler, der er stængelknolde på underjordiske stængler.

Blomsten – plantens kønsorganer

Planten har blomster for at kunne formere sig og skabe nyt liv. I en blomst findes både en hanlig del og en hunlig del. Som hos mennesket skal den hunlige del befrugtes med den hanlige del så der kan opstå nyt liv. Dette kan ske ved at en bi transporterer pollen fra en blomst til en anden, som æbleblomsterne. Eller ved at vinden blæser pollen fra en blomst til en anden, som hos majsene.

Spiselige blomster

Når vi spiser broccoli eller blomkål er det faktisk blomsterknopper vi spiser. Andre spiselige blomster er artiskokker, kapers, morgenfrue, spiselige krysantemum og appelsintagetes.

Frugten og frøet

Frugten – frøets transportmiddel

Når en blomst er blevet befrugtet, vokser den sig til en frugt. Inde i en frugt er der frø. Frugten er et transportmiddel for frøene. Frøene er plantens børn, og når de spirer kan der vokse nye små planter op. Nogle frugter er hårde som nødder, andre har vinger eller pigge, en frugt kan se meget forskellig ud, alt efter hvordan planten vil have se frø spredt.

Kom og spis mig

En frugt kan være spiselig, sød og blød. Spiselige frugter er bær og frugter som æbler og bananer. Men squash, agurker, tomater, bønner, ærter, avocado, peberfrugt er også alle sammen en frugt, der er nemlig frø inden i.

Frøet – plantens børn

Frøet indeholder kimen til den lille spire og madpakken til at spire kan vokse. Store frø indeholder en stor madpakke, små frø en lille madpakke.

Spiselige frø

De fleste af jordens befolkning lever af frø, enten ris, majs, hvede eller bønner.

Andre frø vi kan spise er kokosnødder, græskarkerner, solsikkekerner, peanuts

